

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยการนำคุณค่ามาเพิ่ม มูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ใต้

ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

Development of Wickerwork Products by Bringing
Value to Add Value by Using the Identity of the
Wickerwork of Ban Mai Tai Group, in Pa Daet
Subdistrict, Pa Daet District, Chiang Rai Province

จักรกริช ฉิมนอก^{*1}

Chakkrit Chimnok^{*1}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิปัญญาเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ใต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย และ 2) พัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน โดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ใต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ประชากรศึกษาสมาชิกกลุ่มจักสาน จำนวน 13 คน ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา รวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ สัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถามและแบบสังเกตโดยการจดบันทึกและถ่ายภาพ

^{*} Corresponding author, e-mail: ch.chimnok@gmail.com

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา
วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สรุปหาอัตลักษณ์ที่มีคุณค่าโดยได้นกยูงเป็นสัญลักษณ์
สัมพันธ์กับท้องถิ่น 2) ผลการวิจัยจากอบรมเชิงปฏิบัติการจักสานนกยูงที่มีเป็นอัตลักษณ์
จำนวน 7 แบบ 3) ผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้บริโภคโดยใช้ Google form
ผ่านช่องทาง Facebook และ Line จำนวน 100 ชุด หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Excel) พบว่า มีเกณฑ์เหมาะสมมาก
10 ข้อ ได้แก่ รูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ (นกยูง) ทักษะในการสาน ความสวยงาม
รูปทรงนกยูงวัสดุในการจักสาน ลวดลาย มีคุณค่า ความเรียบร้อย สี ประโยชน์ใช้สอย
รองลงมามีความเหมาะสมปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ราคา 850 บาท

คำสำคัญ: การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องจักสาน การเพิ่มมูลค่า อัตลักษณ์ อำเภอป่าแดด

Abstract

This research aims to 1) study the basketry wisdom of Ban Mai Tai Group, Pa Daet Subdistrict, Pa Daet District, Chiang Rai Province, and 2) to develop basketry products by adding value propositions using the basketry identity of Ban Mai Tai Group, Pa Daet Subdistrict, Pa Daet District, Chiang Rai Province. The research population consisted of 13 persons from a member group of basketry. The research and development methods were used. Primary data was collected by interviewing related persons, using questionnaires, and using forms of observation through note-taking and photography. Data analysis was analyzed based on

content analysis, including concepts, and theories were analyzed in descriptive data analysis by percentage, mean, and standard deviation.

Research findings were 1) summarized valuable identities through peacocks as a symbol of relationship with local area. 2) research outcome based on a basketry workshop for seven styles of peacock-themed identity. 3) results from a consumer-based 100 sets of satisfaction questionnaires with Google Form through Facebook and Line apps, were analyzed with Microsoft Excel by percentage, mean, and standard deviation, and was found that 10 items of criteria were appropriate including identity pattern (peacock), basketry skills, beauty, peacock shape basketry materials, patterns, valuable, tidiness, color, and utility. The next item was one of moderate appropriateness for 850 baht.

Keywords: Product Development Wickerwork Add value Identity Pa Daet District

บทนำ

เครื่องจักสานไม่เพียงสะท้อนความสามารถของช่างแต่ละคนแต่ละท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพภูมิศาสตร์ สังคม ค่านิยมต่างๆ ตลอดจนผลกระทบต่อการผลิตเครื่องจักสานได้เด่นชัดอีกด้วยปัจจุบันเครื่องจักสานของไทยได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่าผลิตขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์และมีฝีมืออันประณีตของคนไทย และมีการออกแบบที่ทันสมัย (สมปอง เพ็งจันทร์, 2546 : 4)

กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ 6 บ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 13 คน ซึ่งสมาชิกทั้งหมดเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพการทำเครื่องจักสานเป็นอาชีพเสริมจากการทำการเกษตร เช่น ตะกร้า ข้อง สุ่มไก่ มีความประสงค์ต้องการเพิ่มรายได้และมีความต้องการพัฒนารูปแบบเครื่องจักสานในแบบใหม่ๆ มีความก้าวหน้าพัฒนาของความคิดที่ไต่ระดับความคิดทางการออกแบบ ที่มีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นให้เป็นอัตลักษณ์ ให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สามารถนำมาประยุกต์ต่อยอดให้มีหน้าที่การใช้งานใหม่โดยมีแนวความคิดทางศิลปะรองรับในเรื่องสุนทรียศาสตร์ ให้เกิดคุณค่าใหม่ที่จะนำไปสู่การเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนา (R & D) เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเครื่องจักสานกลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ 6 บ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย สู่กลุ่มผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม และเป็นที่ต้องการของตลาดเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถสร้างแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างมีเอกลักษณ์เด่นชัดจนสามารถนำไปสู่การจดสิทธิบัตรได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยและพัฒนา (R & D) เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน โดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ใต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย โดยมีทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์ เชื่อมโยงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถแยกประเด็นอธิบาย ได้ผลการศึกษาให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. กลุ่มจักสานบ้านใหม่ใต้ หมู่ที่ 6 ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัด เชียงราย และอัตลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องราวของนกยูงในท้องถิ่น

กลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ซึ่งจักสานไว้ในครัวเรือน และจำหน่ายหารายได้ พิเศษนอกฤดูทำการเกษตร ประกอบด้วยช่อง ไซ สุ่ม ตระกร้า กระจาด โดยใช้ไม้ไผ่ เป็นวัสดุหลัก และ ใช้ลายสาน ‘ป้าวพันลำ/พราวพันลำ’ หรือลายน้ำไหล ลายขัด ลายตาแหลว สานเป็นรูปทรง ในชุมชนมีสมาชิกกลุ่มจักสาน 13 คน

นายธนะพงศ์ จันทรตะนาเขตร นายกเทศมนตรี ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า ป่าแดด ชื่อตามสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ ไม่มีต้นไม้ ใหญ่ มีแต่ต้นหญ้า พัฒนากันมาเรื่อยๆ นกยูงสมัยก่อนมีอยู่แต่ไม่มากเหมือนปัจจุบัน ชาวบ้านมีความเชื่อว่าถ้าคนไหนเอานกยูงมากินหรือช่านกยูงส่วนใหญ่จะมีอันเป็นไปหมด และภูเขาลำดวนนี้เป็นเขาที่เชื่อมต่อกับหน่วยอนุรักษ์สัตว์ป่าพญาลอ นกยูงอาจจะ อพยพมาจากตรงนั้น (ธนะพงศ์ จันทรตะนาเขตร, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2566) พระอธิการประเสริฐ จนทสาโร เจ้าอาวาสวัดแม่พุง ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า นกยูงที่อาศัยอยู่ที่วัดมีทั้งตัวผู้และตัวเมียรวมจำนวน 8 ตัว เนื่องจากมีคนพบไข่นกยูงในสวนมีขนาดใหญ่คล้ายไข่ห่าน ช่วง 10 ปี เริ่มมีมาก นกยูง ออกไข่ทีละประมาณ 5-7 ฟองไม่เกินนี้ จะออกประมาณช่วงเดือนมีนาคม (พระอธิการประเสริฐ จนทสาโร, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2566)

2. ทฤษฎีและแนวคิด

ประเทศไทยเรามีเครื่องจักสานมาแต่สมัยหินใหม่ คือ เครื่องปั้นดินเผาสีเทา สันนิษฐานว่าทำขึ้นด้วยวิธียาดินเหนียวภายในภาชนะเครื่องจักสานให้หนา แล้วนำไปเผา เมื่อเผาเสร็จแล้วภาชนะจักสานจะถูกเผาไหม้หายไปเหลือแต่ภาชนะดินเผามีรอย ลวดลายปรากฏอยู่ที่ผิว (มานิช กองกันต์, 2538: 12) ศิลปหัตถกรรมจักสานบ่งบอกถึง ภูมิปัญญาสืบทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อนำมาใช้ตอบสนองในการดำรงชีวิต ขึ้นพื้นฐาน แบ่งตามประเภทของวัตถุดิบ เช่น ไม้ไผ่ หวาย และวัสดุธรรมชาติอื่นๆ นำมาขัด สอด สาน ให้เป็นรูปทรงต่างๆ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ, 2553: 167-172)

สมปอง เพ็งจันทร์ (2546: 4) กล่าวว่าเครื่องจักสานไม่เพียงสะท้อน ความสามารถของช่างแต่ละคนแต่ละท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพ ภูมิศาสตร์ สังคม ค่านิยมต่างๆ ตลอดจนผลกระทบต่อการผลิตเครื่องจักสานได้เด่นชัด อีกด้วยปัจจุบันเครื่องจักสานของไทยได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่า ผลิตขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์และฝีมือ อันประณีตของคนไทย และมีการออกแบบที่ทันสมัย แนวคิดทางศิลปะออกแบบขั้นสูง มีความเป็นไปได้อย่างอิสระและยืดหยุ่น เพื่อค้นคว้าทดลองถึงสุนทรีย์ทางศิลปะ ออกแบบในแบบแปลกใหม่มีความก้าวหน้าพัฒนาของความคิดที่ไต่ระดับ ความคิด ทางการออกแบบ (Idea Design) ในการคิดค้นแสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ๆ เก็บเอา รูปลักษณ์ (Motifs) รูปทรง หรือเนื้อหาสาระจากสิ่งที่ศิลปินนักออกแบบเห็นว่า เหมาะสมจากงานศิลปะ หรืองานออกแบบในอดีตมารื้อสร้าง (Deconstruction) หรือสร้างทวนซ้ำใหม่ (Reconstruction) แบบต่างๆ กันไป (สุชาติ เกาทอง, 2562: 24-32) ตอบสนองความต้องการในด้านจิตใจและประโยชน์ใช้สอยต้องคำนึงถึงหลักการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ 9 ประการ ดังนี้คือ หน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัย ความแข็งแรง ความสะดวกสบายในการใช้ ความสวยงาม ราคาพอสมควร การซ่อมแซมง่าย วัสดุ

และการผลิต การขนส่ง ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์ (จักรกริช ฉิมนอก และคณะ, 2557: 6-8)

กลยุทธ์การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมจากภูมิปัญญาเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องอาศัยแนวคิดการออกแบบสื่ออารมณ์ (Emotional Design) มอบความสุขให้กับมนุษย์โดยเน้นที่ปัจจัยความรู้สึก ซึ่งมีความสวยงาม ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ ตลอดจนความรู้สึกกับการรับรู้ของมนุษย์เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภูมิปัญญา โดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการพบกัน (Socialization) ระหว่างนักออกแบบและช่างหัตถกรรมรู้สึกมีบางอย่างร่วมกัน ขั้นเผยแพร่ (Externalization) การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ระหว่างนักออกแบบและช่างหัตถกรรม ขั้นบูรณาการ (Combination) การออกแบบภายใต้ข้อจำกัดและช่างท้องถิ่นมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็น ขั้นปฏิบัติร่วมกัน (Internalization) การสร้างต้นแบบโดยช่างท้องถิ่น พัฒนาร่วมกับนักออกแบบ (อรัญ วานิชกร, 2559: 35-56)

ประติมากรรม คืองานศิลปะประเภทจิตรศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อการชื่นชมในคุณค่าทางศิลปะเป็นสำคัญ มีการแสดงออกด้วยปริมาตรเป็นรูปทรง 3 มิติ มีความกว้าง ความยาวหรือความลึก ความสูง ซึ่งกินระวางพื้นที่ในอากาศ สร้างโดยกรรมวิธีต่างๆ สามารถชื่นชมรับรู้ด้วยการมองเห็นทางสายตา เกิดจากการสร้างสรรค์ให้มีรูปลักษณะปรากฏขึ้น ครอบคลุมไปถึงงานปั้น งานหล่อ งานแกะสลักและงานเชื่อมประกอบวัสดุเป็นรูปคน รูปสัตว์ ลวดลาย หรือรูปทรงนามธรรม ทำให้งานประติมากรรมแตกต่างไปจากงานประเภตศิลปะทั่วไป (อดุลย์ บุญฉ่ำ, 2559: 9) ประติมากรรมจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ประติมากรรมร่องลึก 2) ประติมากรรมรูปนูน 3) ประติมากรรมลอยตัว จำแนกรูปแบบทางศิลปะ ดังนี้ 1) แบบเหมือนจริง เช่น รูปลักษณะของคน สัตว์ สิ่งอื่นๆ ที่พบเห็นในธรรมชาติ 2) แบบนามธรรม คือรูปแบบนี้จะมุ่งเน้นการแสดงออกถึงแนวความคิดของประติมากร มากกว่าความเหมือนจริง

ตามธรรมชาติที่ตาเห็น 3) แบบกึ่งนามธรรม คือ การตัดทอนรูปทรงบางส่วนออกไปจากความเป็นจริง หรือดัดแปลงไปจากธรรมชาติ (สุชาติ เถาทอง, 2539: 94-96)

ประติมากรรมจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้ 1) ประติมากรรมรูปเคารพในลัทธิและศาสนา 2) ประติมากรรมรูปสมมติบุคคล 3) ประติมากรรมตกแต่งภูมิทัศน์ 4) ประติมากรรมรูปสาธิตและเล่าเรื่องเพื่อแสดงเรื่องราว (พยุร โมสิกรัตน์, 2548: 138) ประโยชน์ของประติมากรรม เพื่อส่งเสริมลัทธิความเชื่อ ศาสนา และความเคารพและศรัทธา ส่งเสริมอำนาจและบารมีของผู้ปกครอง ในการแสดงความยิ่งใหญ่ของตนเอง ต่อสังคม ยกย่องจิตใจและเป็นสิ่งที่แยกความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์อย่างแท้จริง แก้ปัญหาพื้นที่ว่าง การจัดแต่งที่ว่างมีความสัมพันธ์กับสุนทรียศาสตร์

สุชาติ เถาทอง (2539) กล่าวว่าความงามของประติมากรรมเป็นคุณค่าที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนขององค์ประกอบทางนามธรรม (Subjective) ประกอบด้วย เนื้อหา เรื่อง แนวเรื่อง และองค์ประกอบทางรูปธรรม (Objective) หรือรูปทรง ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างทางรูป ได้แก่ ทิศนาคา ที่รวมตัวกันอย่างมีเอกภาพ และโครงสร้างทางวัตถุ ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ (Character) เครื่องหมายที่บอกความแตกต่าง คุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งของที่แสดงออกถึงความเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่น กลุ่มอื่น สิ่งอื่น ใดๆ (สุจรรยา โชติช่วง, 2554)

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรกริช ฉิมนอก (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมจากภูมิปัญญาจักสาน ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมีแนวคิดสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมจากภูมิปัญญาจักสาน โดยใช้กระบวนการเรียนบูรณาการกับงานวิจัยในรายวิชาประติมากรรมสร้างสรรค์ โดยวิเคราะห์คุณค่า วิเคราะห์ปัญหาของเรื่องที่ศึกษา วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องที่ศึกษา และนำมาออกแบบสร้างสรรค์ประติมากรรม โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด สามารถนำเสนอแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) การประยุกต์ต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมจากเครื่องจักสาน ชนิดต่างๆ ให้มีหน้าที่การใช้งานใหม่ 2) การสร้างสรรค์ประติมากรรมด้วยกรรมวิธีเครื่องจักสาน ขึ้นมาใหม่โดยมีแนวความคิดทางศิลปะรองรับในเรื่องสุนทรียศาสตร์ การสร้างงานประติมากรรมจักสาน มีองค์ประกอบสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นโครงสร้างทางรูป และส่วนที่เป็นโครงสร้างทางวัตถุ รวมตัวกันอย่างมีเอกภาพ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ รูปทรงเลขาคณิต (Geometric Form) รูปทรงอินทรีย์รูป (Organ Form) และรูปทรงอิสระ (Free Form) ได้ดำรงอยู่ระยะห่างระหว่างรูปทรง เวลา อากาศ ประติมากรรมมีความสัมพันธ์กับที่ว่างโดยตรง เกิดปริมาตรที่วัตถุหรือรูปทรงที่กินเนื้อที่อยู่ที่ แทนที่ว่างในอากาศ ระบายจะบ่งบอกให้เป็นรูปแบบแบนหรือโค้ง มีความเว้าหรือความนูน มีความหนาแน่นเป็นกลุ่มก้อนของรูปทรง โดยมีเส้นสานเกี่ยวข้องกับทัศนธาตุอื่นๆ เป็นตัวประสานเป็นเส้นรอบนอกของพื้นที่ว่างให้ขอบเขต เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่หนึ่งไปสู่อีกพื้นที่หนึ่ง นำสายตาให้เกิดความเคลื่อนไหวไปตามจังหวะ ให้มีทิศทางดูเกิดความสมดุลของงานนั้นๆ ความรู้สึกทางสมดุลของงานนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในส่วน of ความคิด โดยอาศัยหลักความสมดุลอยู่ 3 ประการ คือ 1) ความสมดุลในลักษณะเท่ากัน คือมีลักษณะเป็นซ้าย-ขวา บน-ล่าง เป็นต้น 2) ความสมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน คือ มีลักษณะสมดุลกันในตัวเองไม่จำเป็นต้องเท่ากันแต่ดูในด้านความรู้สึกแล้ว เกิดความสมดุลกันในตัวลักษณะการสมดุลแบบนี้ผู้ออกแบบจะต้องมีการประลองดูให้แน่ใจในความรู้สึกของผู้พบเห็นด้วยซึ่งเป็นความสมดุลที่เกิดในลักษณะที่แตก ต่างกันได้ เช่น ใช้ความสมดุลด้วยพื้นผิวด้วยแสง-เงา หรือด้วยสี 3) จุดศูนย์ถ่วง การออกแบบใดๆ ที่เป็นวัตถุสิ่งของและจะต้องใช้งานการทรงตัว จำเป็นที่ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วง ได้แก่ การไม่โยกเอียงหรือให้ความรู้สึกไม่มั่นคงแข็งแรง ดังนั้นสิ่งใดที่ต้องการจุดศูนย์ถ่วงแล้วผู้ออกแบบจะต้องระมัดระวังในสิ่งนี้ให้มาก พศิน นนทพ่ายัพ และพลศักดิ์ โกสิยวัฒน์ (2563: 6) รายงานการวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ด้านงานหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์” ได้กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ก็ไม่มีสมการที่ตายตัวหรือสูตรสำเร็จใดๆ จึงล้วนแตกต่างกันไปตามบริบททางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาและพัฒนา (R&D) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสังเกตจากชุมชนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

1. ประชากรศึกษา

สมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ 6 บ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย จำนวน 13 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน พระสงฆ์จำนวน 1 รูป ผู้เชี่ยวชาญในสาขาศิลปะและการออกแบบ จำนวน 3 คน ทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลมีความสมัครใจและยินยอมในการสัมภาษณ์ และกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้ Facebook และ Line จำนวน 100 คน ในการทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาใหม่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อเก็บข้อมูลด้านประวัติของพื้นที่ ความเชื่อ และรูปแบบเครื่องจักสาน ความคิดเห็นของชุมชนแบบสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อม พฤติกรรม การเกิดการร่วมกลุ่มจักสาน

3. เครื่องมือแบบสอบถาม

แบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้เก็บข้อมูลเชิงเอกสาร และ แบบสอบถามความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภค ผู้ใช้ Facebook และ Line จำนวน 100 ชุด

4. แผนการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ระยะ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหา กลุ่มจักสานบ้านใหม่ไต้ หมู่ที่ 6 ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

4.2 พัฒนาและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

4.3 ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกต สมาชิกกลุ่มจักสานบ้านใหม่ไต้ หมู่ที่ 6 ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย จำนวน 13 คน นายธนะพงศ์ จันทรตะนาเขตร นายกเทศมนตรีตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงรายและ พระอธิการประเสริฐ จันทสาร์ เจ้าอาวาสวัดแม่พุง ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

4.4 จัดกิจกรรมพัฒนา (D) ผลิตภัณฑ์จักสาน โดยประชุมสมาชิกกลุ่มจักสานบ้านใหม่ไต้ หมู่ที่ 6 ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหา อุปสรรค (SWOT Analysis) สำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต (Vision) และมีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการออกแบบและจักสานรูปนกยูง ในรูปแบบและลักษณะต่างๆ ตามภาพร่างของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนที่ได้วาดภาพร่างขึ้น และใช้ทักษะการจักสานตามแบบภาพร่าง 2 มิติ เพื่อให้ได้ผลงานต้นแบบนกยูง 3 มิติ

4.5 ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน โดยนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่า โดยใช้อัตลักษณ์เครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ให้กลุ่มผู้บริโภค ผู้ใช้ Facebook และ Line จำนวน 100 คน ตอบแบบสอบถาม หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความเหมาะสมด้านปัจจัย และมีผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ และการออกแบบประเมินผลงานการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และ

ข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ท่าน สรุปวิเคราะห์ผลงานต้นแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) สรุปผลและอภิปรายผลงานวิจัย แก้วไข่มุกและสงฆ์แก้ววิชัยฉบับสมบูรณ์

ภาพที่ 1 สมาชิกกลุ่มดำเนินการค้นหาจุดแข็ง จุดด้อย โอกาส อุปสรรค
ที่มา: จักรกริช ฉิมนอก (3 พฤษภาคม พ.ศ.2566)

ตาราง 1 เครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ หมู่ 6 ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ก่อนการพัฒนารูปแบบ

ประเภทเครื่องจักสาน	ช่อง	ตระกร้า	กระจาด
รูปภาพ			
ลายสาน	ลายพลาวันพื้นลำ	ลายขัด	ลายตาแหลว

ภาพที่ 2 สมาชิกกลุ่มจักสานบ้านใหม่ไต้ สร้างภาพร่างต้นแบบบนกยุง เพื่อพัฒนา
ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

ที่มา: จักรกริช ฉิมนอก (3 พฤษภาคม พ.ศ.2566)

ภาพที่ 3 การสานรูปทรงนกยูง

ที่มา: จักรกริช ฉิมนอก (7 พฤษภาคม พ.ศ.2566)

ภาพที่ 4 ผลงานจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จักสานนกยูง 7 แบบ
ของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ที่มา: จักรกริช ฉิมนอก (7 พฤษภาคม พ.ศ.2566)

ผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (R & D) เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้สรุปไว้ 2 ส่วน ดังนี้

1. ได้ศึกษาภูมิปัญญาเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย รวบรวมเอกสารข้อมูล เอกลักษณ์เฉพาะของประวัติ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่ากลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ในชุมชนมีสมาชิก

กลุ่มจักสาน 13 คน ส่วนใหญ่จักสานไม้ไผ่ในครัวเรือน และจักสานเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายหารายได้พิเศษ เป็นงานอดิเรกนอกฤดูทำการเกษตร ประกอบด้วย ข้อง ตระกร้า กระจาด โดยใช้ไม้ไผ่เป็นวัสดุหลัก และ ใช้ลายสาน ‘บัวพันลำ/พลั่วพันลำ’ หรือลายน้ำไหล ลายขัด ลายตาแหลว สานเป็นรูปทรง

2. ได้ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยการนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย จำนวน 7 แบบ จากการอบรมเชิงปฏิบัติการและการสร้างสรรค์จักสานนกกุง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือ จัดประชุมสมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ 6 บ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย เพื่อการระดมความคิดในการค้นหาอัตลักษณ์จากข้อมูลของประวัติศาสตร์พื้นที่ การค้นหาจุดแข็งจุดเด่น จุดด้อย สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการ (SWOT Analysis) มุ่งไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต (Vision) โดยจุดแข็ง (Strengths) ของกลุ่มสมาชิกมีความเข้มแข็งและมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการเรียนรู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีความประณีตและมีลวดลายเฉพาะ (ลายพรวัวพันลำ) แต่จุดอ่อน (Weakness) คือไม้ไผ่ที่เป็นวัตถุดิบหลัก ในการนำมาจักสานทำผลิตภัณฑ์ต้องนำมาจากพื้นที่อื่นและมีราคาค่อนข้างสูงเพราะต้องซื้อจากพ่อค้าคนกลาง และผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จราคาถูกเนื่องจากผู้ซื้อเจ้าประจำเป็นผู้กำหนดและควบคุมราคาสินค้า ซึ่งทางกลุ่มคาดหวังว่าสามารถสร้างโอกาส (Opportunity) โดยต้องมีผู้ซื้อเจ้าประจำมารับซื้อสินค้าทั้งหมดในพื้นที่สม่ำเสมอ พื้นที่ของชุมชนเข้าถึงได้ง่าย และต้องแก้ปัญหาอุปสรรค (Threats) จากการขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องทุ่นแรงในการผลิต เพราะผู้ผลิตส่วนใหญ่สูงวัย ให้มีความหลากหลายของช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถามความพึงพอใจผู้บริโภค ผลงานจักสานนกกุงที่สร้างขึ้น โดยใช้ Google form ผ่านช่องทาง Facebook และ Line ทั้งหมดจำนวน 100 ชุด วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Excel) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ระดับความเหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่า โดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ใต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย โดยใช้เกณฑ์การหามาตราส่วนประมาณค่าเฉลี่ย แบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 121) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมน้อยที่สุด

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเหมาะสมด้านปัจจัย ประเมินโดยผู้บริโภคนจำนวน 100 คน

ปัจจัยด้านต่างๆ	N=100 คน		อธิบายความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
1. วัสดุในการจักสาน	4.13	0.77	เหมาะสมมาก
2. ทักษะในการสาน	4.28	0.83	เหมาะสมมาก
3. รูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ (นกยูง)	4.36	0.73	เหมาะสมมาก
4. ความสวยงาม	4.27	0.80	เหมาะสมมาก
5. รูปทรง (นกยูง)	4.14	0.71	เหมาะสมมาก
6. ลวดลาย	4.03	0.84	เหมาะสมมาก
7. สี	3.89	0.94	เหมาะสมมาก
8. ความเรียบรอย	3.97	0.90	เหมาะสมมาก
9. ประโยชน์ใช้สอย	3.58	0.97	เหมาะสมมาก
10. ราคา 850 บาท	3.5	1.08	เหมาะสมปานกลาง
11. มีคุณค่า	4.01	0.88	เหมาะสมมาก

สรุปการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย มีความเหมาะสมมาก มีจำนวน 10 ข้อได้แก่ ข้อที่3 รูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ (นกยูง) ($\bar{x}$ =4.36), (SD.= 0.73) ข้อที่2 ทักษะในการสาน ($\bar{x}$ =4.28), (SD.=0.83) ข้อที่4 ความสวยงาม ($\bar{x}$ =4.27), (SD.= 0.80) ข้อที่5 รูปทรงนกยูง ($\bar{x}$ =4.14), (SD.=0.71) ข้อที่1 วัสดุในการจักสาน ($\bar{x}$ =4.13), (SD.= 0.77) ข้อที่6 ลวดลาย ($\bar{x}$ =4.03), (SD.=0.84) ข้อที่11 มีคุณค่า ($\bar{x}$ =4.01), (SD.= 0.88) ข้อที่8 ความเรียบง่าย ($\bar{x}$ =3.97), (SD.= 0.90) ข้อที่7 สี ($\bar{x}$ =3.89), (SD.= 0.94) ข้อที่9 ประโยชน์ใช้สอย ($\bar{x}$ =3.58), (SD.= 0.97) รองลงมามีความเหมาะสมปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่10 ราคา 850 บาท ($\bar{x}$ =3.5), (SD.= 1.08)

อภิปรายผล

ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานโดยนำคุณค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยใช้อัตลักษณ์จากเครื่องจักสานของกลุ่มบ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ได้รับการประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภคที่ใช้ Facebook และ Line ที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 25 ปี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ช่วงอายุ 25-40 ปี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ช่วงอายุ 41-55 มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ช่วงอายุ 56 ปีขึ้นไป มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และไม่แสดงอายุ มีจำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 1 รวมรายละเอียดดังนี้

เครื่องจักสานรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ (นกยูง) ทักษะในการสาน ความสวยงาม รูปทรงนกยูง วัสดุในการจักสาน ลวดลาย มีคุณค่า ความเรียบง่าย สี และประโยชน์ใช้สอย มีความเหมาะสมมาก ด้วยการออกแบบตามจินตนาการประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากวัสดุธรรมชาติไม้ไผ่ ด้วยเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ไม่ซับซ้อน เช่น มีดโต้

มิดเหลาตอก คีม กรรไกร เป็นต้น ในการสร้างสรรค์งานหัตถกรรม การผลิตแบบงานฝีมือให้เกิดคุณค่า ซึ่งรูปแบบแตกต่างออกไปจากประเภทเครื่องจักสานที่เคยมีมาเป็นผลงานที่ตอบสนองความรู้สึกทางจิตใจ และมีประโยชน์ใช้สอย ควบคู่กันไปให้เกิดความเป็นไปได้ใหม่ๆ แบบต่างๆ ในการออกแบบเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างคุณค่าและมูลค่าสู่ผู้บริโภค ซึ่งสามารถรับรู้ความสวยงามได้ด้วยตา และการจับสัมผัสจากไม้ไผ่ วัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้สาน เป็นรูปแบบทางศิลปะถิ่นนามธรรม คือการตัดทอนรูปทรงบางส่วนออก หรือดัดแปลงไปจากความเป็นจริง โดยใช้ลวดลายของลายสานเป็นนัย สามารถใช้ในการประดับตกแต่งสวนและบริเวณบ้าน เป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนการเล่าเรื่องราว รองรับในเรื่องแนวความคิดทางสุนทรียศาสตร์ เกี่ยวกับตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย นำไปสู่การผลิตแบบมืออาชีพ ด้วยแนวคิดการสร้างองค์ความรู้แลกเปลี่ยนความคิด แบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับเจษฎา พัฒรานนท์ (2553: 180) งานวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า ผลงานการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย ที่เข้าร่วมพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่น ทำให้สมาชิกในชุมชนพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นภายใต้บริบทชุมชนกลุ่มจักสานใบกะพ้อ โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กลุ่มจักสาน หมู่ 6 บ้านใหม่ไต้ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทักษะในการจักสาน จากการเรียนรู้ที่สามารถสร้างรูปแบบการขัด การสอด การสาน เป็นรูปทรงนัยที่เป็นอัตลักษณ์ สอดคล้องกับ วิบูลย์ ลีสุวรรณ (2553: 167-172) กล่าวว่า ศิลปหัตถกรรมจักสานบ่งบอกถึงภูมิปัญญา สืบต่อมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อนำมาใช้ตอบสนองในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน แบ่งตามประเภทของวัตถุดิบ เช่น ไม้ไผ่ หวาย และวัสดุธรรมชาติอื่นๆ นำมาขัด สอด สาน ให้เป็นรูปทรงต่างๆ สัมพันธ์

กับ สุชาติ เถาทอง (2539: 94-96) กล่าวว่า การสร้างสรรค์ให้เกิดอัตลักษณ์ในคุณค่าทางศิลปะ โดยใช้ประวัติ เรื่องราวของท้องถิ่น และมีการแสดงออกด้วยปริมาตร เป็นรูปทรง 3 มิติ มีความกว้าง ความยาวหรือความลึก ความสูง ซึ่งกินระวางพื้นที่ในอากาศ สร้างโดยกรรมวิธีการสาน สามารถชื่นชมรับรู้ด้วยการมองเห็นทางสายตา เกิดจากการสร้างสรรค์ให้มีรูปลักษณะ ซึ่งปรากฏขึ้นแบบกึ่งนามธรรม คือ การตัดทอนรูปทรงบางส่วนออกไปจากความเป็นจริง หรือดัดแปลงไปจากธรรมชาติใหม่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะที่มีความเหมาะสมมาก สอดคล้องกับ พศิน นนทพ่ายัพ และพุลศักดิ์ โกสิยวัฒน์ (2563: 6) รายงานการวิจัยเรื่อง “องค์ความรู้ด้านงานหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์” ได้กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ก็ไม่มีสมการที่ตายตัวหรือสูตรสำเร็จใดๆ จึงล้วนแตกต่างกันไปตาม บริบททางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ตัวโครงสร้างผลิตภัณฑ์ควรมีความแข็งแรงมากขึ้น ผลิตภัณฑ์ควรมีขนาดที่หลากหลาย ควรมีรูปทรงหรือท่าทางอริยาบถต่างๆ อาจพัฒนาเป็นงานแขวนโมบายหรือโคมไฟ ออกแบบให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องตลาด เพิ่มให้มีสีที่หลากหลายมากขึ้น วัสดุที่ใช้ควรมีอายุการใช้งานที่นานขึ้น ควรสร้างลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นชัดเจนขึ้นในตัวผลิตภัณฑ์

2. ควรให้ความสำคัญกับตัวบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่งไปพร้อมๆ กับตัวผลิตภัณฑ์ ควรทำโลโก้ และแบรนด์สินค้า รวมถึงการทำป้ายข้อมูล หรือทำ QR code ที่บอกเล่าเรื่องราวที่มาของตัวผลิตภัณฑ์ (Add story)

3. พัฒนาการตลาด เช่น เพิ่มช่องทางการจำหน่าย การทำประชาสัมพันธ์ทางออนไลน์ การนำสินค้าไปจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า งานรวมผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือห้องจัดแสดงผลิตภัณฑ์ชุมชนในสถานที่ราชการ
4. ส่งเข้าประกวดเพื่อได้รับการคัดเลือกเป็นดาวโอท็อป จดสิทธิบัตร
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเครื่องทุ่นแรง เช่น เครื่องผ่าไม้ไผ่ เครื่องจักตอก และควรสนับสนุนเงินทุนในการเริ่มต้นทำผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- จักรกริช ฉิมนอก, ภัทรีพันธุ์ พันธุ์ และ จีรนนต์ ไชยงาม. (2557). รายงานการวิจัย การศึกษางานศิลปหัตถกรรมจักสานของกลุ่มชาติพันธุ์ ในตำบลแม่ยาว จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จักรกริช ฉิมนอก. (2560). รายงานการวิจัยการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม จากภูมิปัญญาจักสาน ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เจษฎา พัฒรานนท์. (2553). รายงานการการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนะพงศ์ จันทรตะนาเขต. (2566, 3 มีนาคม). นายกเทศมนตรี ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย. สัมภาษณ์
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับพิมพ์ครั้งที่9). สุวีริยาสาส์น.
- พยุร โมกสิกรัตน์. (2548). ความรู้เกี่ยวกับประติมากรรม ประมวลสาระชุดวิชา ศิลปะกับสังคมไทย. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุง หน่วยที่ 1-5. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พศิน นนทพ่ายัพ และ พูลศักดิ์ โกสิยวัฒน์. (2563). องค์ความรู้ด้านงานหัตถกรรม
จักสานไม้ไผ่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้าง
มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์. *วารสารราชนครินทร์*, 17 (1), 1-9.
- มาโนช กงกะนันท์. (2538). ศิลปะการออกแบบ. บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2553). ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน : เอกลักษณะเฉพาะถิ่น. *วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 30(1), 167-172.
- สมปอง เพ็งจันทร์. (2546). เครื่องจักสานภาคเหนือ. ซิลค์เวอร์มบุคส์.
- สุจรรยา โชติช่วง. (2554). การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของ
สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สุชาติ เถาทอง. (2539). หลักการทัศนศิลป์. นำอักษรการพิมพ์.
- สุชาติ เถาทอง. (2562). วิธีคิดออกแบบศิลปะขั้นสูง : คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
บูรณาการความรู้ใหม่. บางแสนการพิมพ์.
- อดุลย์ บุญฉ่ำ. (2559). เอกสารประกอบการสอนเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับประติมากรรม.
สาขาวิชาทัศนศิลป์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรัญ วาณิชกร. (2559). การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.